

Cronica : entschatta avrel entochen la fin da settember 1982

Autor(en): **Berther, Norbert**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Igl Ischi : organ della Romania (Societat de Students Romontschs)**

Band (Jahr): **67 (1982)**

Heft 19

PDF erstellt am: **25.07.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-881508>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.

Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrücke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.

Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Cronica

(Entschatta avrel entochen la fin da settember 1982)

Fatgs romontschs

Sentupada dalla giuventetgna romontscha a Trun

Ils 29 da matg organisescha la Romania da giuventetgna ina discussiun davart damondas actualas davart il romontsch. Sco referents e meinadiscussiun stattan a disposiziun: Bernard Cathomas, Maria Cadruvi, Florentin Lutz, Rest Martin Cabalzar, Giusep Decurtins (1956) e Carli Tomaschett.

Sera litterara a Rabiis

Ils 30 da zercladur ha liug a Rabiis ina sera litterara organisada dalla Romania. Silvio Camenisch e Vic Hendry prelegian, suenter che dr. Iso Camartin e dr. Felix Giger han presentau ils dus scribents e las duas novas ovras «Miez miur e miez utschis» e «Passidas». Quella occasiun, realisada per l'emprema gada en quella moda, ha in bien resun, era l'aula dalla casa da scola ton sco pleina.

125 onns Gasetta Romontscha

Uonn festivescha la Gasetta Romontscha il giubileum da 125 onns. En quei temps ein sis redactors stai responsabels per la gasetta: Placi Condrau (1857–1902), Giachen Giusep Condrau (1902–1922), dr. Giusep Condrau (1922–1974), Pius Condrau (1949–), dr. Dumeni Columberg (1969–1971) e dr. Giusep Capaul (1971–). En occasiun dil giubileum edescha la Stampa romontscha ils 18 da fevrer ina ediziun festiva dalla gasetta da 48 paginas, ella quala la redacziun e numerus collaboraturs relatan dalla historia e muntada dalla Gasetta romontscha.

Fundaziun retoromana Placi a Spescha

Ils 25 da mars vegn creau a Vella la «Fundaziun retoromana Placi a Spescha». Ella sortescha dalla casa editura «Ediziuns Revista Retoromontscha» cun dr. Alfons Maissen alla testa e digl «Institut da cuors retoromontschs Rumein» fundaus da pader dr. Flurin Maissen. La nova instituziun ha igl intent da salvar, tgirar ed animar la cultura dils Retoromontschs. Il domicil ei en la casa «Cristallina» a Lags/Murschetg, nua ch'il secretariat ei aviarts pli u meins mintga di. Dalla suprastanza dalla fundaziun fan part: P. dr. Flurin Maissen (president), Marianno Tschuor, Flurin Cavegn, Augustin Killias e Bartolomeo Tscharner.

La fundaziun realisescha uonn ils cuors per emprender romontsch per l'emprema gada en la casa «Calgera» a Lags.

Hendri Spescha – niev parsura dalla Uniun dils scribents romontschs

A caschun dalla radunonza annuala dils 25 e 26 da settember a Razén elegian ils scribents romontschs Hendri Spescha sco niev president da lur uniun.

Prelecziuns

La fin d'avrel prelegia *Vic Hendry* ord sia ovra «Batterdegls» tier l'Uniun romontscha da Berna. Cuort suenter, numnadamein ils 8 da matg eis el hosp tier ils Romontschs da Sviz, per ils quals el legia il raquent «La casarina».

A Lags, el Cerchel cultural, dat *Silvio Camenisch* ils 28 da settember in schatg da sias ovras.

Ligia romontscha a Luven

Ils 19 da zercladur seradunan ils delegai dalla Ligia romontscha a Luven a l'emprema radunonza annuala. La tractanda, che dat il pli bia discussiun, ei l'applicaziun dallas subvenziuns pli grondas dalla Confederaziun. La suprastonza vul reparter quellas sin las uniuns regiunalas per ch'ellas sappien realisar acziuns fetg urgentas. La Regenza grischuna pretenda (!) denton che la Ligia romontscha sminueschi cun quels daners il deivet existent. La finala decidan ils delegai da contrahar en collaboraziun cun ils parlamentararis romontschs a Berna cun la Regenza grischuna sur da quella damonda. La Regenza mida denton buca meini! La sera porschan ils da Luven in stupent program divertent. Il di sisu, la dumengia, ha liug ina excursiun culturhistorica en Lumnezia sut l'egida da Toni Halter.

Romontsch grischun

Per incarica dalla Ligia Romontscha ha prof. Heinrich Schmid da Turitg elaborau ina proposta per in romontsch grischun, q.v.d. per in lungatg per tut ils Romontschs. Ils 4 da zercladur presenta el il sboz a Cuera ed el decuors da quei meins fa el il medem a Zernez, Domat, Casti e Glion. Prof. Schmid sebase sin ils idioms existents, specialmein sil sursilvan e vallader, empunend quels dus culs surmiran leu nua che grondas divergenzas ein avon maun. El creescha pia buca novs plaids, mobein pren per il romontsch grischun il plaid il pli derasau ed usitau. Cun in tec bunaveglia sa mintgin leger e capir quella versiun. Il romontsch grischun vul buca concurrenzar ils idioms existents. El ei en emprema lingia cheu per translaziuns da texts sin documents, formulars, placats etc. La Ligia Romontscha vul igl emprem veser la reacziun dils Romontschs. Ei quella positiva, vegn ella a cuntinuar quella nova via cun crear in vocabulari e l'ulteriura infrastruttura linguistica.

Romontsch alla Universitad da Turitg

Sco gia menziunau en la davosa cronica ha il deputau Leo Foscolo postulau da crear ina professura da romontsch alla Universitad da Turitg. La Regenza ei denton stada encunter quei postulat fagend valer motivs finanzials. A caschun dalla debatta el Cussegl grond da Turitg approbeschan ils deputai denton il postulat Foscolo cun 78 encunter 14 vuschs.

Novs docents per romontsch

Cun l'entschatta digl onn academic 1982/83 daventa dr. Iso Camartin docent per romontsch alla universitad da Genevra. Naven digl october 1982 dat el medema-mein lecziuns davart il romontsch alla universitad da Turitg. – En piazza da dr. Valentin Vincenz surpren dr. Arnold Spescha las lecziuns da romontsch a Friburg.

La Helvetia latina viseta la Romontschia

Da Tschuncheismas (31 da matg) fa ina delegaziun dalla Helvetia latina ina viseta en tiara romontscha. La Helvetia latina ei ina associaziun dad emploiai e parlamentararis da lungatg «latin» (franzos, talian e romontsch). Ella s'engascha per ils interess dallas minoritads linguisticas e culturalas en l'administraziun federala ed en nies stadi insumma. Ella promova era la capientscha denter las regiuns linguisticas.

A caschun d'ina recepziun tier la Ligia Romontscha orientescha prof. Isidor Winzap davart la situaziun dil romontsch en l'administraziun cantunala ed ella scola, ferton che dr. Bernard Cathomas dat ina survesta sur dalla activitad dalla Ligia Romontscha per il manteniment dil romontsch. Suenten ina viseta en l'Engiadina serenda la delegaziun a Mustér, nua che dr. Dumeni Columberg presenta la posiziun dil romontsch en ina gronda vischnaunca e las pusseivladads e difficultads d'applicar il romontsch en l'administraziun communal.

Religiun

Creisma en Surselva

El decuors dalla primavera viseta igl uestg da Cuera, dr. Johannes Vonderach, las pleivs catolicas dalla Surselva per cresmar ils confirmands. Sis affons da Mustér ein vegni cresmai ordeifer la pleiv, el ravugl d'adherents digl uestg Lefebvre.

Restauraziun da baselgias

Ils 15 da matg benedescha igl uestg da Cuera, dr. Johannes Vonderach, la baselgia restaurada da *Schlans*. Il sanctuari da sogn Gieri e sontga Culastia datescha digl

onn 1671 e munta la quarta baselgia. Tier la restauraziun ein ils architects Gerhard Franz ed Othmar Fetz sespruai dad ir anavos sigl original. Ins ha refatg ils altars, la scantschala e las finiastras. Sin la tuor han ins discuvretg il maletg da sogn Cristoffel. En piazza dil pierti veder ei vegniu fatg in niev. (Cumpareglia Gasetta Romontscha (GR), 14-5-1982)

Ils 5 da settember san ils parochians da *Tujetsch* inaugurar la caplutta restaurada da sontga *Brida* che sesanfla dadens igl uaul da Sumsasi avon Selva. Tenor ina legenda hagian ils da Selva baghegiu quei sanctuari igl onn 1736 damai ch'els seigien vegni preservai d'ina pestilenza.

La medema dumengia sco a sontga *Brida* sa era la pleiv da *Pigniu* inaugurar la baselgia parochiala da sogn Valentin. Ella ei vegnida restaurada insternamein ed exteriuramein sut l'egida digl architect Gerhard Franz. Las grondas midadas ein vegnidadas fatgas el chor. L'entira pictura dalla gotica nova sco era igl anteriur decor dil 18- e 19avel tschentanerein svani. Persuenter ein ils maletgs el chor dil 16- e 17avel tschentaner vegni restaurai. (Cump. GR, 3-9-1982).

Ils 26 da settember sa vicari general, Giusep Pelican, benedir la baselgia parochiala da *Peiden*. Ella ei vegnida restaurada sut la direcziun digl architect Bruno Indergrand. Igl artist Jörg Joos ha restaurau ils maletgs dils altars. (Cump. GR, 8-10-1982).

Excavaziuns archeologicas a Pleiv/Vella

A caschun dalla restauraziun dalla baselgia parochiala da Pleiv fa ina gruppa dil Survetsch archeologic grischun dapi questa stad excavaziuns archeologicas. Sut la direcziun dad Urs Clavadetscher vegn ei eruiu ch'ei ha dau a Pleiv quater baselgias: ina carolinga, ina romanica, ina gotica ed ina barocca. Sin fundament da cattadas da bronz (Schlacken) e da guilas da cuser dad ies suponan ins che Pleiv seigi staus habitaus gia el temps prehistoric. (Cump. GR, 24-9-1982).

Cultura

Chors giubilar

Ils 4 entochen ils 6 da zercladur festivescha il *Chor mischedau da Vella* il giubileum da 50 onns. Venderdis sera ha liug in concert commemorativ en la sala communal. A quella caschun vegn la scartira festiva da Toni Halter presentada. La sonda sera dat il Chor mischedau il concert giubilar en la baselgia da Pleiv en collaboraziun cun enzacons chors dil contuorn e cul Cor masdà Ardez. Il tema dominont da quei concert secloma: «30 onns suenter la fiasta centenara da Porclas». La dumengia ha liug ina fiasta populara en tenda a Vella cun cooperaziun dad ulteriurs chors dalla Lumnezia e dalla musica da Vella.

Il giubileum da 100 onns sa il *Chor baselgia da Surrein* festivar ils 25 e 27 da zercladur. Il venderdis sera dat il chor giubilar in concert sut il tgamun da Conradin Giger. Silsuenter suonda il giug commemorativ «Juhui, il chor mixt» da dr. Gion Deplazes. La fiasta vegn cuntinuada la dumengia cun il survetsch divin, il til festiv

ed il concert alla piazza festiva. Sco veterans svizzers (35 onns) vegnan undrai: Robert Deplazes, Maria Giger-Candinas e Conradin Giger. La menziun da commember cantunal (25 onns) retscheivan Ottilia Candinas-Tschuor, Aluis Degonda e Carli Nay. (Cump. GR, 25-6, 16-7-1982)

Novas uniformas per ils musicants da Sumvitg

Ils 20 da zercladur sepresentan ils musicants da Sumvitg per l'emprema gada en lur nova uniforma: capellina franzosa, caultschas neras e tschiep tgietschen. Las novas munduras ein in product dalla Fabrica da ponn Trun.

Sentupada culturala a Lags

Ils 24 d'avrel organisescha la Romania per la secunda gada ina sentupada culturala sut il moto «Cultura crescha cuminonza» e quei ella Casa Caltgera Lags. Sut il tgamun dalla vicepresidente dalla Romania, Maria Cadruvi, discutan ils participonts davart il tema «Cultura». Suenter che dr. Bernard Cathomas ha dau ina introducziun vegn il tema tractaus en tschun gruppas. Alla fin rapportan ils plidaders dallas gruppas sur dils resultats dalla discussiun el plenum.

Fatscha da nos vitgs

Schibein la Romania sco la Renania havevan ina cumissiun «Fatscha da nos vitgs». Damai ch'ils problems ein dapertut ils medems, decidan las duas societads da fusiunar las cumissiuns. Ils 14 d'uost salva quella nova cumissiun sia secunda radunonza a Mustér. Ella secumpona dils sequents commembers: Plasch Barandun, president, Hubert Cavigelli, Leo Deplazes, Rest Caspar Dolf, Pieder Caduff, Jakob Caviezel, Peter Janki, Gion Sutter e Carli Scherrer. La cumissiun decida da slargiar sia activitad. Ella vul daventar cussegliaadra per las vischnaucas e persunas privatas en fatgs da baghegiar.

Exposiziuns d'art

A caschun digl anniversari dad 80 onns d'*Aluis Carigiet* expona il Museum d'art a Cuera sia collecziun digl artist sursilvan. Quella ei novissimamein vegnida cumpletada da 5 sbozs originals da «Uorsin» e d'in original aunc buca publicaus davart igl «Uorsin». – Era la televisiun romontscha ed il radio romontsch seregordan dil renomau pictur en las emissiuns dils 15 resp. 28 d'uost. La Gasetta Romontscha edescha ils 27 d'uost in supplement special.

Ils 2 d'avrel expona *Gieri Schmed* da Trun sias ovras el hotel «La Cuccagna» a Mustér. Jachen Conrad da Müstair, sesents a Widnau, presenta igl artist e las ovras exponidas. El center dall'ovra stat la cristalla da nos cuolms. Quei motiv semuossa era en maletgs abstracts ch'el malegia pli e pli savens.

Sentupada folcloristica dil Valleis e Grischun a Mustér

Ils 3 e 4 da fenadur ha liug a Mustér ina sentupada folcloristica denter las uniuns da costumes dil Grischun e dil Valleis. Dil Grischun separticipeschon Breil, Domat, Zezras, il cerchel per saults populars da Cuera da la Pro costume de Puschlav.

Era la Surselva ei representada alla fiasta federala da cant

Alla Fiasta federala da cant, che ha liug el decuors dil zercladur a Basilea, vegn la Surselva representada dil Chor viril da Trun e dalla Ligia Grischa, Glion. Las canzuns generalas dils chors virils grischuns diregia Albert Decurtins, Trun.

Sport

Medaglia d'argien per Mario Berther

Al campinadi svizzer da judo, che ha liug ils 8 e 9 da matg, acquista Mario Berther da Mustér il tetel da vicecampiun ella peisa tochen 78 kg.

Novs plazs da giug a Sedrun e Rueras

Ils 19 da zercladur vegnan ils novs plazs da giug da Sedrun e Rueras inaugurai. Tut ils utensils da termagliar ed ils stabiliments ein vegni construi ord lenna e crappa che corrispundan stupent agl ambient. Responsabla per il project ei l'Uniun da cura e traffic Sedrun.

Il «Tour de Suisse» en Surselva

Ils 20 da zercladur ei Lags la staziun finala dalla quarta etappa dil «Tour de Suisse». Il suentermiezdi ha liug ina cuorsa da muntogna naven da Schluein a Falera. Victur daventa Beat Breu. Il di sisu meina la 5avla etappa tras la Surselva sur il Lucmagn entochen a Locarno. L'auter di surmuntan ils velocipedists puspei il Lucmagn, lu il pass Alpsu per serender a Täsch el Valleis.

Fatgs socials

Ils 28 da matg ha liug a Lumbrein ina orientaziun davart la lavur casa a Lumbrein e Surin. Sin il viadi communabel da Glion a Lumbrein declara dr. Theo Maissen, la cuntrada e ses quitaus e problems. A Lumbrein vegnan ils hosps ed interessents

dalla Bassa beneventai dil president communal, Gieri Capaul, e da dr. Dumeni Columberg. Lu presentan las duas menadras dalla lavur casa, Irma Casanova e Vera Capaul l'interpresa. Dapi gleiti miez onn lavuran 11 dunnas a Surin e 10 a Lumbrein. La lavur ei programada e la paga fixada tenor temps e prestaziun. Per la lavur stattan maschinas da cuser specialas a disposiziun. (Cump. GR, 1-6-1982).

Nova superiura dil spital regional a Glion

La suprastonza dil Spital regional a Glion cloma sora Amalia Caplazi sco nova superiura dil spital. Cheu lavuran oz varga 150 personas en cumplein uffeci. Ins ha denton difficultads d'anflar personas qualificadas per las differentas funcziuns.

Tgirunzas da vischnaunca

Il basegns per ina tgirunza da vischnaunca sefa valer pli e pli. Perquei engaschan las vischnauncas da *Lags* e *Falera* ina sora comunabla. Era *Mustér* creescha ina nova piazza per quella funcziun.

10 onns agid da famiglia Surselva

1968 engascha la Cussegliaziun da mummas ed igl Uffeci da providiment ina gidontra da famiglia. 3 onns suenter surpren la Pro Surselva l'organisaziun. Las vischnauncas segidan cun ina contribuziun dad 1 franc per habitont. Quella contribuziun vegn alzada 1981 sin 2 francs. Daventond la Pro Surselva ina instituziun dil dretg public cun il num «Corporaziun da vischnauncas Surselva» semida il status legal, denton buca la funcziun digl agid da famiglia. Cun quella midada ha igl agid da famiglia denton buca saviu far diever dallas subvenziuns federalas, damai che quellas vegnan concedidas mo a purtaders privats. Perquei vegn fundau la stad vargada la fundaziun «Tgira da casa Surselva». Cheutras eis ei puspei pusseivel da retrer susteniment dalla Confederaziun. – Organisatura digl agid da famiglias ei dapi 10 onns Gertrud Lämmlì, cussegliaadra da mummas.

Scola

Conferenza cantunala da scolasts a Breil

Ils 24 e 25 da settember seradunan ils scolasts dil Grischnun a lur radunonza generala a Breil. Il venderdis ha liug la dieta dils delegai. La fin da quei di munta la sera da famiglia cun cooperaziun dil Chor viril, dalla Societad da musica e dalla Grappa da costums. Flavio Fry presenta Breil e ses treis vischinadis cun ina

collecziun da maletgs projectai. La culminaziun munta la representaziun dalla «Stiva da filar» da Tumasch Dolf. – La sonda ha liug la radunonza generala. Suenter las tractandas statutaricas plaيدا Toni Halter davart il tema «Il scolast sco purtader dalla cultura», publicaus en la «Bündner Zeitung» dils 9 d'october 1982.

Politica

Niev president communal per Medel

Ils 2 da matg elegian ils vischins da Medel Gion Fidel Pally sco niev president da vischnaunca. El succeda ad Arnold Candreia, ch'ei morts il schaner vargau.

Novs presidents da dertgiras districtualas

Ils 13 da zercladur han liug elecziuns per las dertgiras districtualas ch'han da dertgar sur da fatgs civils. Ils delegai dil District *Reinanteriur* (Cadi) elegian *Heinrich Huonder*, Mustér, sco niev president. El ei successur da Hermann Lutz, Curaglia. Sco derschaders vegnan tscharni: Gustav Rothmund, Trun; Ludovic Friberg, Danis; Werner Pfister, Schlans; Adalbert Cajacob, Sumvitg. – Era la Dertgira districtuala dil *Glogn*, che cumpeglia ils cumins Rueun, Lumnezia e Glion obtegn in niev parsura, numnadamein Philipp Caduff da Degen. El succeda a Benedetg Vincenz da Siat. Sco derschaders vegnan numnai: Adolf Schmid, Val; Balz Calörtscher, Glion; Rudolf Toggenburg, Lags e Michel Cavigelli, Rueun.

Nova repartiziun dils deputai

Sin fundament dalla dumbraziun dil pievel da 1980 vegnan ils deputai reparti daniev sin ils differents cumins. Ella Surselva ha quei effectuau enzacontas midadas: Il Cumin da Glion survegn in deputau dapli (en tut 5), ferton che la Cadi (6) ed il Cumin da Rueun (1) piardan 1 mandat.

Elecziuns dalla Regenza

Ils 4 d'avrel han liug las elecziuns per la Regenza. Dr. Donat Cadruvi (pcd), dr. Bernardo Lardi (pcd) e dr. Reto Mengiardi (lib.) contonschan igl absolut pli da 19 301, ferton che Christoffel Brändli (pps), Martin Bundi (psd) ed Otto Largiadèr (pps) obtegnan buca las vuschs necessarias. Perquei ha liug ils 24 d'avrel in secund scrutini, el qual Christoffel Brändli ed Otto Largiader vegnan tscharni.

Resultats di gl'emprim scrutini

	Cadruvi	Lardi	Largiadèr	Mengiardi	Brändli	Bundi
Cadi	3 061	2 613	652	1 005	570	1 224
Glion	1 623	1 192	605	786	644	901
Lumnezia	1 740	1 456	336	472	351	472
Rueun	744	642	215	312	249	313
Stussavgia	86	92	70	125	115	77
Trin	522	422	486	665	617	655
Grischun	22 125	21 702	15 669	20 928	18 186	16 520

Resultats di l'secund scrutini

	Largiadèr	Brändli	Bundi
Cadi	1 814	1 518	1 846
Glion	973	921	982
Lumnezia	1 039	930	835
Rueun	520	469	396
Stussavgia	88	138	81
Trin	493	611	745
Grischun	20 207	21 970	19 033

Votaziuns cantunalas

Il 6 da zercladur ha il pievel grischun da decider sur da treis caussas: El accepta la revisiun totala dalla scolaziun professiunala cun 17 126 gies encunter 8 321 nas. Perencunter refusescha el da sbassar la vegliadetgna per il dretg da votar da 20 sin 18 onns. Il resultat dalla midada costituziunala secloma: 17 091 na:10 012 gie e quel dalla lescha corrispundenta: 16 993 na:9 885 gie.

Resultats dalla Surselva

	Scolaziun professiunala		Cun 18 onns votar mid. const		cun 18 onns votar lescha	
	gie	na	gie	na	gie	na
Cadi	1 138	1 058	654	1 656	662	1 617
Glion	515	299	352	521	394	495
Lumnezia	451	470	261	745	271	732
Rueun	241	235	166	368	156	367
Stussavgia	30	29	20	69	18	61
Trin	590	206	358	495	347	491

Economia

Exposiziun da biestga a Tujetsch

Igl'empre da matg organischescha l'Uniun purila da Tujetsch ina exposiziun da biestga a Sedrun sut la direcziun d'Aluis Giger, Disla/Mustér. 40 purs presentan 160 vaccas, genetschas e mugias.

La Societad da runals da Tujetsch acquista ils stabiliments sin l'Alpsu

La primavera vargada acquista la Societad da runals da Tujetsch ils runals da skis sill'Alpsu, tochen ussa en possess dils frars Venzin da Selva. Cheutras ei la societad acziunara numnada possessura da tut ils stabiliments da skis en Tujetsch.

Arrundaziun da furs a Vrin

Ils 30 d'avrel decidan ils proprietaris da Vrin cun 139 encunter 49 vuschs da realisar l'arrundaziun en lur vischnaunca. Dils vischins ch'ei stai d'accord cun l'arrundaziun eran 71 presents. Las vuschs absentas valan sco affirmativas.

Niev president e niv directur dalla Uniun da cura e traffic Sedrun

La radunonza generala dalla Uniun da cura e traffic da Sedrun dils 5 d'uost elegia Benedetg Hendry sco niv president. El ei successur dad Ignazi Schmid. La radunonza stat sut l'enzenna d'ina polemica en connex cun l'abdicaziun dil directur Robert Wildhaber. – Sco successur da quel vegn Markus Lergier eligius entschatta settember. (Cump. GR, 17-8-1982)

Novs stabiliments per l'alp Russein a Mustér

Ils 18 da fenadur ha liug l'inauguraziun dils novs stabiliments en l'Alp Russein a Mustér. Els cumpeglan ina tegia, in carr da mulscher movibel ed in tschaler da caschiel. Tuts indrezs vegnan spisgentai cun forza electrica che vegn furnida d'in agen implont electric. Ils cuosts muntan a 681 100 francs.

Las Pendicularas Mustér SA sminueschan il capital d'aczijs

Muort ils buns resultats da fatschenta dils davos onns decida la radunonza generala dalla Pendiculara Mustér ils 24 d'uost da sbassar il capital d'aczijs dad 8 800 000 francs sin 6 160 000, q.v.d. ina aczia da 1000 francs sin 700 francs. Ils acziunaris retscheivan anavos 300 francs.

Dismess la pasculaziun cumina a Sumvitg

Il 10 da settember decidan ils vischins da Sumvitg da dismetter la pasculaziun per la biestga armentiva en lur vischnaunca. Per ils tiers manedels vala ella denton vinavon.

Per ina colligiaziun directa dalla Surselva cun la via naziunala

En ina resoluziun dils 29 da zercladur pretendan ils delegai dalla Corporaziun da vischnauncas Surselva ina colligiaziun directa dalla Surselva cun l'autostrada N 13 e quei sin la vart dretga dil Rein. Mo cun ina tala avertura sappi il traffic per il turissem e l'industria vegnir megliuraus. Era sappien las distanzas viers ils centers surregionals ed ils plazs da lavur vegnir reducidas cheutras ad ina fuorma supportabla.

25 onns Ovra electrica Reinanteriur (ORA)

Il 15 d'avrel festivescha l'Ovra electrica Reinanteriur il giubileum da 25 onns. Il 28 d'uost ha liug in di dallas portas aviartas a Sedrun. L'ORA cumpeggia las vischnauncas dalla Cadi (8,5%), il cantun Grischun (10%) e la NOK che posseda 81,5% dallas aczias. Ils stabiliments principals ein las centralas a Sedrun e Tavanasa ed ils lags da fermada a Nalps e Curnera. Quels tschaffan 152 milliuns m³ d'aua che produceschan in quantum d'energia da ver 370 milliuns kWh. La ORA occupescha 40 collaboraturs a Tavanasa e 20 a Sedrun.

Viseta dils caus cantunals d'agricultura ella Surselva

Il 2 e 3 da settember salvan ils caus dils departaments cantunals d'agricultura lur radunonza a Glion. President da quella instituziun ei cusseglier guvernativ Tobias Kuoni. Suenter la sesida fan ils magistrats ina excursiun a Cumbel, Murissen e Sursaissa per prender investa dalla migliuraziun da duas alps.

Nos morts

Gieri Vincenz, Trun (1897–1982)

Il 18 da fevrer ei Gieri Vincenz da Trun morts. El ei naschius igl empren d'october 1897 a Zignau. En siu vitg natal dat el scola ils emprems 15 onns da sia activitad sco scolast. Lu surpren el per 17 onns la scola superiura a Trun. Gia baul s'interessescha Gieri Vincenz per la politica. Naven da 1944–1950 e da 1954–1960 eis el president da vischnaunca. 1935 vegn el elegius deputau el Cussegl grond ch'el presidescha 1952/53. Naven da 1949–1953 eis el mistral dalla Cadi.

Gieri Vincenz ei era sefatgs meriteivels per il manteniment dil romontsch. El ha translatau ver 50 dramas ni tocs humoristics e scret differentas cronicas. Gronds merets ha el era sco fideivel correspondent dalla Gasetta romontscha. Dapi 1950 ei Gieri Vincenz custos dalla Cuort claustrala a Trun, sur dalla quala el ha scret in interessant studi. 1979 retscheiva el il premi radio per ses gronds merets per il romontsch.

Sur Giusep Carigiet (1892–1982)

Il 19 da matg banduna sur Giusep Carigiet il terrester. Il defunct ei staus caplon a Curaglia (1917–1922), plevon a Lumbrein (1922–1930), catechet ed econom el casti «Löwenberg» a Schluein (1930–1944), spiritual en ina casa da malsauns el Tessin (1945–1947), plevon a Pigniu (1947–1951) ed a Peiden (1952–1963) e spiritual en la casa da vegls a Trun. Sur Carigiet ha era scret il cudisch «Die Quellen des Heiles». En quel ha igl autur rimnau texts ord la sontga scartira ed ord la veta dils sogns unend quels cun meditaziuns sur dalla passiuon da Niessegner. (Cump. GR, 28-5-1982)